

- **Strategi**

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

Näringslivsstrategi för Borås Stad

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Datum: 2022-08-25
För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen
Gäller för: Alla nämnder och bolag
Dnr: KS 2021-00721
Dokumentet gäller till och med: 2026

Ett starkt näringsliv – en framgångsrik stad

Näringslivsstrategin för Borås Stad beskriver hur staden arbetar för att skapa bästa möjliga förutsättningar för entreprenörskap och för företag av olika slag att starta, växa och etablera sig i vår kommun. För Borås är ett starkt och framgångsrikt näringsliv en förutsättning för att kunna växa, utvecklas som kommun och för att kunna förverkliga vår vision.

Borås framtid hänger intimt samman med hur näringslivet i staden utvecklas. Med fler och framgångsrikare företag ökar antalet jobb, ökar lönerna och färre personer hamnar i arbetslöshet och utanförskap. För Borås Stad innebär detta ökade inkomster i form av skatter och minskade kostnader orsakade av brist på försörjning och utanförskap. Med fler företag, som i allt högre grad arbetar för hållbarhet i såväl ekonomiskt som socialt och ekologiskt hänseende, ökar näringslivets uthållighet och bidrag till en resilient och långsiktigt hållbar utveckling i hela kommunen. I arbetet med att utveckla företagen i mer hållbar riktning är kommunens koldioxidbudget, Agenda 2030 och övriga hållbarhetsrelaterade styrdokument viktiga att bygga vidare på i näringslivsarbetet.

Strategi för Borås Stads näringslivsarbete baseras på Borås Vision och bygger vidare på de olika planer och andra dokument som redan har tagits fram för utvecklingen av vår stad. Strategin fokuserar på områden där Borås Stad har störst möjlighet att ha en positiv påverkan på näringslivets utveckling. Strategin har också tagit stort intryck av de önskemål och förslag som företagen under de senaste åren framfört vid en rad olika typer av möten mellan staden och näringslivet. Ett antal andra städer och kommuners motsvarande dokument har använts som inspiration.

De sju viktigaste strategierna för att stödja näringslivets utveckling i Borås är:

1. Samverkan och dialog
2. Stimulera och stödja företagen
3. Branschnätverk och kluster stärker konkurrenskraft och företag
4. Kompetensförsörjning med spets och bredd
5. Attraktiv levande stad
6. Sammanhållen tillväxtprocess vid ny- och ometablering
7. Konkurrenskraftig fysisk handel

En strategi blir inte framgångsrik förrän den omsätts i handling. För att uppnå de önskade positiva effekterna måste dels Borås Stad samverka med företag och företagsföreningar i Borås, dels måste Borås Stad samarbeta effektivt inom sin egen organisation. Alla kommunens förvaltningar och bolag behöver bidra, var och en med sitt bidrag. Men inte ens detta är tillräckligt. Även föreningslivet, akademien och medborgarna måste alla bidra, var och en på sitt sätt och efter sina förutsättningar. I Borås kallar vi detta synsätt för ”Penta-helix”, ett fem-flätat rep som ger oss den styrka och uthållighet som vi behöver för att lyckas bygga framtidens Borås och uppnå vår gemensamma vision.

1. Samverkan och dialog

Samverkan och dialog är avgörande för att Borås Stad och företagen tillsammans ska kunna utveckla ett riktigt bra företagsklimat och därigenom ett starkt och framgångsrikt näringsliv.

Samverkan och dialog är vägen till gemensam framgång

Borås Stads näringslivsarbete bygger på en respektfull dialog och ett nära samarbete mellan näringslivet och staden. Genom samtal och samarbete skapas en djupare ömsesidig förståelse för såväl utmaningar som möjligheter i arbetet med att stärka och utveckla näringslivet i Borås. Detta gäller såväl vid till exempel företagsbesök och samrådsmöten som vid kommunens ordinarie arbete inklusive olika former av myndighetsutövning.

Borås Stad bjuder in såväl företagens olika föreningar och samverkansorgan som enskilda företag/företagare till samråd och samarbete kring frågor av betydelse för staden och näringslivet, inte minst frågan hur vi tillsammans kan förbättra kommunens företagsklimat.

Borås Stad skapar tillfällen till samtal och dialog genom att regelbundet ordna både företagsbesök ute hos företagen och inbjudningar att möta staden i stadens olika lokaler och miljöer.

Borås Stad deltar gärna i företagarnas olika möten och mötesplatser och ordnar, gärna i samarbete med andra, tillfällen till nätverkande och samtal.

Effektiv information skapar förutsättningar för samverkan

Mer och bättre information är en av de punkter som företagen ofta efterfrågar från Borås Stad. För att möta detta behov arbetar Borås Stad för att göra sin information till företagen så effektiv och lättillgänglig som möjligt. Vi arbetar i flera kanaler för att underlätta för företagen att hålla sig uppdaterade om allt väsentligt.

Nära samarbete med företagens olika föreningar

Ett nära samarbete med Borås olika företagsföreningar och andra samsarbetsorgan är ett viktigt verktyg för målet att uppnå samverkan och dialog.

2. Stimulera och stödja företagen

Borås Stad stimulerar företagens utveckling genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att företag ska startas, växa och utvecklas vidare. Staden gör detta genom att, själv eller genom olika samarbetspartners, stimulera entreprenörskap, stödja nyföretagande, underlätta till exempel hantering av olika tillstånd, erbjuda stöd i kritiska tillväxtfaser samt, vid behov, underlätta ansvarsfullt avslut av verksamheter.

Stimulera nyföretagande och tillväxt

I nära samarbete med företagsföreningar och företagsstödjande organisationer verkar Borås Stad för att skapa bästa möjliga förutsättningar för människor att förverkliga sina idéer och skapa växande och framgångsrika företag.

I arbetet med att stödja och utveckla företagen är aktörerna inom innovationssystemet, t.ex. BoråsInk, Drivhuset, Ung Företagsamhet och Coompanion, viktiga samarbetspartners.

Stöd under kritiska faser i företagens och branschernas livscykel

Alla företag går igenom ett antal kritiska faser under sin livscykel. Några av dessa måste företagen lösa på egen hand men i några fall kan Borås Stad tillsammans med sina samarbetspartners underlätta passagen till nästa fas i företagandet. Det kan handla om en snabb tillväxtfas som kräver ny finansiering, omlokalisering eller omfattande rekryteringar, det kan handla om en samhällskris som företaget drabbas av eller kanske ett behov av generationsskifte eller avslut av företaget. När det finns en möjlighet att underlätta hanteringen av krisen kan Borås Stad välja att, tillsammans med sina samarbetspartners, skapa aktiviteter för att stödja företagen.

Stöd till internationalisering av företagen

Ett konkurrenskraftigt näringsliv måste vara internationellt närvarande och företagen i Borås behöver stödjas och utvecklas för att bli än mer aktiva utanför Sveriges gränser. Som Sveriges textila huvudstad behöver Borås samverka med andra textila noder i Europa och världen. Inte minst gäller detta de nya affärsmodeller som just nu växer fram inom cirkulär ekonomi.

Staden behöver förstå de komplicerade processer som styr den internationella marknaden och vad detta innebär för våra företag och vilka krav detta i sin tur ställer på oss som offentlig aktör. För att kunna möta detta behöver staden följa utvecklingen internationellt och sätta sig in hur detta påverkar både staden och företagen i Borås.

Effektiv kommunal service – tillståndsgivning och myndighetsutövning

För att värna befolkningen, befolkningens hälsa och en rättvis konkurrens mellan företagen arbetar vi med att utveckla en ännu mer kunnig, effektiv och rättssäker hantering av tillstånd och övrig myndighetsutövning. Vi arbetar även med att utveckla hur vi bemöter företagen på bästa möjliga sätt.

Det är också viktigt att betona att all kommunal verksamhet, skolor, omsorg, äldreomsorg, lokaltrafik, kultur, gator och parker et cetera alla bidrar till en väl fungerande kommun och därmed skapar goda förutsättningar för företagens utveckling.

En kommunal upphandling som utvecklar vår kommun

Borås stad upphandlar varje år varor och tjänster för stora summor. Om en större andel av dessa affärer skulle kunna tas hem av lokala aktörer skulle dessa pengar kunna bidra till att stärka lokalt aktiva företag som därigenom skulle kunna öka sina volymer, stärka sina skal fördelar och ytterligare stärka sin ställning både lokalt och nationellt. Genom att på olika sätt säkerställa att mindre och lokala aktörer får lika goda möjligheter att vinna kommunala upphandlingar kan det lokala näringslivet stärkas och ytterligare jobb skapas. Med lokalt producerade varor och tjänster kan även negativ miljöpåverkan minskas och hållbarhetsperspektivet stärkas.

Utvecklande projekt förbereder företagen för framtida utmaningar

För att vässa företagen inför framtida utmaningar kan Borås Stad från tid till annan initiera aktiviteter och projekt för att stödja och utveckla företagen och accelerera utvecklingen inom områden som bedöms avgörande för såväl näringslivets och stadens framtida konkurrenskraft och utveckling. Speciellt viktig är denna typ av projekt när vi står inför olika typer av paradigmskiften eller utvecklingskriser som på ett genomgripande sätt förändrar företagets livsmiljö. Övergången från fysisk handel till e-handel är exempel på en sådan förändring liksom övergången från fossila bränslen till elektrisk drift av bilar och lastbilar.

3. Branschnätverk och kluster stärker konkurrenskraft och företag

I Borås arbetar företagen tillsammans för att stärka sina respektive branscher på olika sätt. I flera fall sker detta genom bransch- eller klusterföreningar som Marketplace Borås, Creative Cluster och E-handelsstaden Borås. I andra fall mer löst organiserat. Borås stad stöder, när så är lämpligt och möjligt, arbetet med att stärka branscher och kluster.

Våra fyra styrkeområden eller kluster

Genom att arbeta aktivt med våra fyra profilområden eller kluster stärker vi bilden av Borås som en attraktiv stad att verka i och flytta till. Två av våra profilområden har en tydlig historisk förankring, två är av nyare datum. Våra fyra profilområden eller kluster är:

1. Textil, mode och design
2. E-handel och logistik
3. Avancerade fordonslösningar (t.ex. utveckling och test av självkörande fordon)
4. Kreativa och kulturella företag

Genom att lyfta fram dessa fyra styrkeområden stärker vi dels bilden av vår stad externt, vi blir mer än vilken stad som helst, dels stärker vi branschen själv, kringliggande branscher, kompetensförsörjningen och i slutändan hela stadens konkurrenskraft.

Vanligen ges stödet genom att Borås Stad bidrar till arbetet i de olika kluster- eller branschföreningarna med olika typer av arbetsinsatser och/eller finansiellt stöd i olika former.

Fysiska platser som fokus för ett kluster

Textile Fashion Center är ett utmärkt exempel på en plats som både konkretiserar och gestaltar ett av våra kluster, textil och mode. Borås kan på samma sätt skapa miljöer och platser för andra profilområden och tillväxtbranscher.

Nya branschföreningar eller ”kluster på tillväxt”

När en bransch utvecklas extra positivt söker Borås Stad, i samråd med de aktuella företagen, möjligheter att vara med och stärka den positiva utvecklingen. Stödet kan se olika ut och formges för att ge bästa möjliga effekt i relation till kostnaden. IT i vid bemärkelse samt fastighet och arkitektur är branscher där det kan finnas grund för att undersöka förutsättningarna för att på sikt utveckla nya kluster.

4. Kompetensförsörjning med spets och bredd

Kompetensbrist är ett stort problem för många företag i Borås och en av de punkter som brukar komma i topp på företagens önskelistor, inte minst inom IT och inom våra klusterområden. Genom att, tillsammans med kommunala, regionala och privata aktörer, arbeta för en bättre kompetensförsörjning stödjer vi företagens utveckling och tillväxt samtidigt som företagens konkurrenskraft stärks.

Skola med hög kvalitet

En skola med hög kvalitet från förskola till gymnasium och därutöver både kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola är en viktig förutsättning. Våra utbildningar på alla nivåer behöver formas i nära dialog med företagens behov av kompetens.

Utveckling av spetskompetens tillsammans med akademien

För att säkerställa företagens behov av spetskompetens är ett nära samarbete med akademien helt avgörande, både i Borås och, när så krävs, även med andra orter som Göteborg, till exempel Chalmers Tekniska Högskola. Det är också viktigt att utveckla utbildningar med nära koppling till våra profilområden och kluster.

Attrahera kompetens externt både nationellt och internationellt

För att komplettera den kompetens vi utbildar lokalt är det av central betydelse att vi också kan attrahera kompetent arbetskraft från andra städer och länder. Vi behöver hitta former för hur företagen enkelt kan berätta vilken kompetens som de behöver, antingen den kan hämtas inom Sverige eller internationellt. Det behövs också paketlösningar i form av samlade erbjudande till både företag och personer som flyttar till Borås där till exempel stöd att hitta lämplig bostad och till medflyttande att hitta lämpligt jobb eller utbildning är en viktig komponent.

För att göra våra åtgärder inom detta område mer effektiva samarbetar vi gärna med andra aktörer inom till exempel Göteborgsregionen som arbetar med samma utmaningar.

Framgångsrik extern rekrytering förutsätter att vi kan erbjuda både ett bra jobb och ett bra liv utanför jobbet här i Borås, se vidare punkten ”En attraktiv levande stad”.

5. Attraktiv levande stad

Genom att utveckla Borås till en attraktiv levande stad ökar våra chanser både att locka till oss efterfrågad kompetens och att behålla den kompetens vi har. Avgörande är självklart att stadens olika grundläggande funktioner är välskötta och håller hög kvalitet som skola, boende, hälsovård, trygghet et cetera. Men ska vi locka till oss de allra mest eftersökta kompetenserna behöver vi dessutom bygga upp så många ”urbana kvaliteter” som möjligt. Det handlar till exempel om en attraktiv stadsbild, tillgång till kultur, nöje, öppenhet för nya intryck och en öppen social struktur som välkomnar nya människor.

Ett levande centrum

Ett brett utbud av butiker och service kombinerat med ett rikt flöde av människor är, för de flesta, mycket attraktivt. För att skapa en attraktiv stad är det nödvändigt att ständigt utveckla ett levande och myllrande centrum med brett utbud av service, handel, återbruk, kultur och upplevelser.

Livskraftiga serviceorter och levande landsbygd

Kommunens serviceorter ska vara levande och attraktiva med ett brett utbud av kultur, service och handel. Det ska finnas ett attraktivt utbud av boende- och etableringsalternativ för personer och företag som vill etablera sig utanför staden. Genom ett nära samarbete med företagsföreningar, ordsråd och civilsamhället, samt att vara delaktiga i Leader Sjuhärads arbete skapas förutsättningar för livskraftiga serviceorter och en levande landsbygd.

6. Sammanhållen tillväxtprocess för ny- och ometablering

För att hela Borås ska kunna växa och utvecklas i önskvärd riktning och takt krävs att antalet arbetstillfällen ökar med cirka 500 per år. För att klara detta måste Borås Stad dels underlätta för redan etablerade företag att växa och utvecklas, dels locka ett antal företag att flytta hit utifrån. När nya företag etablerar sig i vår kommun leder detta, förutom till nya jobb, både till framväxt av nya branscher och till att våra etablerade branschkluster förstärks ytterligare. Ett effektivt och professionellt bemötande av företag som vill etablera sig är alltså av avgörande betydelse för hela Borås utveckling och framtid.

Nyetablering av företag utifrån

När företag utifrån söker lämpliga lägen för expansion, eller flytt av hela verksamheter, står valet ofta mellan flera olika kommuner, länder och kanske till och med världsdelar. För att gå vinnande ur den konkurrensen krävs det att Borås Stad agerar med stor professionalitet under hela etableringsprocessen. En rad aktörer inom staden, både förvaltningar och bolag, måste samverka effektivt för att kunna möta företagens behov. Som så ofta är det helhetsbilden som avgör hur investerings- och tillväxtvänligt Borås Stad uppfattas. Inte minst viktigt är det att myndighetsutövningen fungerar väl. Genom att identifiera och arbeta aktivt med att locka hit företag som ses som föregångare inom sina respektive branscher ökar chansen att ett antal efterföljande företag också väljer Borås för sin etablering.

Ometablering av företag redan etablerade i Borås

De flesta företag behöver, vid ett eller flera tillfällen under sin livscykel, expandera sina existerande lokaler eller kanske flytta till helt nya lokaler. När det blir aktuellt är det viktigt att det finns flera attraktiva alternativ för företagen att välja mellan. Det är avgörande att företagen inte känner sig tvingade att söka sig utanför Borås kommun för att hitta bra alternativ. Samma egenskaper som gör Borås till en attraktiv etableringskommun för företag utifrån, samma egenskaper underlättar för företag som vill ometablera sig inom kommunen. Det handlar om tillgång till bra tomter och lokaler, bra service från Borås Stad, bra samarbete med fastighetsbolag till exempel.

Ett effektivt och strömlinjeformat flöde

Borås Stad är en mycket viktig aktör i arbetet med att stödja näringslivsutvecklingen i kommunen. Utvecklingsarbetet sker i form av ett sammanhållet flöde av insatser. Detta ställer höga krav på en sömlös samverkan på var och en av de inblandade parterna där varje del strävar efter att lösa uppgiften på bästa möjliga sätt.

Näringslivets markbehov kopplat till ny- och ometableringar utgör en viktig del av stadens samhällsbyggnadsprocess. Staden behöver förstärka arbetet med att säkerställa näringslivets behov av etableringsmark i samhällsbyggnadsprocessen.

Även om många av stadens verksamheter är inblandade i arbetet med näringslivsutvecklingen så har kommunen ”en dörr in” för företagen i form av näringslivets servicecenter vid stadsledningskansliet. Servicecentret har till uppgift att underlätta för företagen i deras kontakter med stadens olika delar särskilt när man har ärenden som visat sig vara svårlösta.

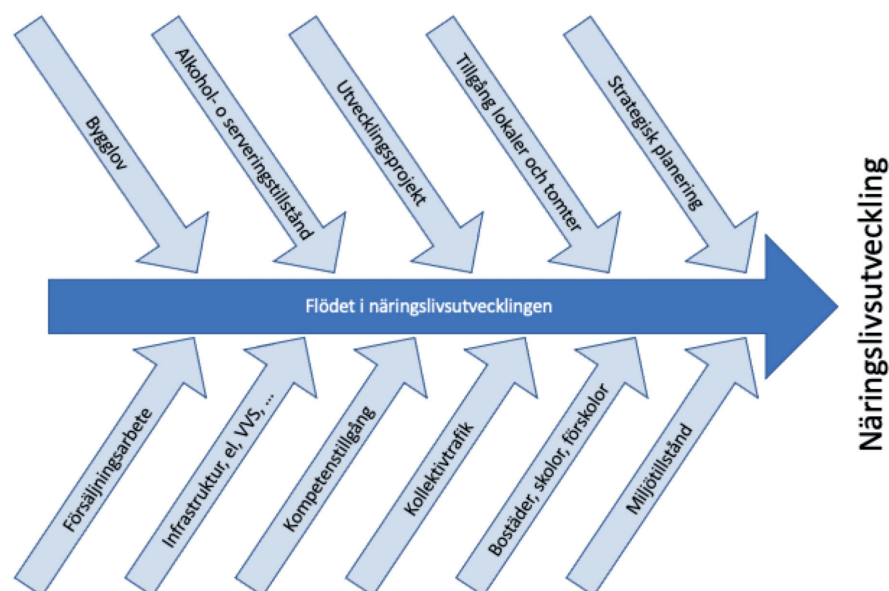

Illustration av komplexiteten i näringslivsutvecklingen.

För att kunna erbjuda ett brett utbud av möjligheter behöver vi:

- Tillgång till stora ytor med färdig eller nästan färdig industrimark. Vi ska inte behöva tacka nej till en större etablering på grund av att vi har otillräckligt med mark att erbjuda.
- Ett brett utbud av olika tomter, i olika lägen, inklusive i serviceorterna, med olika profil för olika typer av verksamheter.
- En konkurrenskraftig prissättning baserat på tomtens läge och attraktivitet.
- Ett nära samarbete med byggare och fastighetsinvestorer för att underlätta byggnation och förvaltning.
- Bidra till en väl fungerande marknad för lokaler och privata industritomter.
- Underhålla en väl fungerande kommunal handläggningskedja där varje del aktivt arbetar för ett effektivt flöde.

Exempel på parter som deltar i näringslivsutvecklingen är:

- Näringsliv vid Stadsledningskansliet
- Mark- och exploateringsavdelningen vid Stadsledningskansliet (MEX)
- Strategisk samhällsplanering vid Stadsledningskansliet (SPA)
- Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Miljöförvaltningen
- Borås Energi och miljö AB (BEM)
- Borås Elnät AB
- Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (SÄRF)
- Tekniska förvaltningen
- Polismyndigheten

7. Konkurrenskraftig fysisk handel

Sedan ett antal år tillbaka genomgår den fysiska handeln stora, och för många aktörer smärtsamma, förändringar, inte bara i Borås utan i Sverige och kanske i hela västvärlden. En del av handeln har flyttat över till nätet, inte minst under pandemin. En ännu större del av volymerna har tidigare flyttat från traditionella butiker till externa handelsplatser och så kallade ”big boxes”. I många städer har externa köpcentra tagit över stora delar av den handel som tidigare försiggick i city. I flera branscher har ett eller ett fåtal stora kedjor tagit över stora delar av handeln, ofta med stora butiker, liten personal och strikt central styrning. För den traditionella handlaren innebär allt detta en mycket stor utmaning med hårdnande konkurrens, ökad prispress och pressade marginaler och många gånger även ökade lokalkostnader.

Handeln som en del av den attraktiva staden

Handeln är, tillsammans med till exempel restauranger, caféer, service, gym, en viktig del av den attraktiva staden. Samma sak gäller stadsdelscentra och centrum i respektive serviceort. När andelen externhandel blir allt för dominerande drabbas även alla som inte har tillgång till bil och som har svårt att ta sig till de externa handelsområdena.

Borås Stad behöver verka för ett levande city och levande stadsdelscentrum och serviceorter på de sätt som är tillgängliga.

Ansvarsfull hantering av externhandel

En omfattande externhandel har ofta en negativ påverkan på övrig handel i samma kommun. Å andra sidan kan en relativt svag externhandel, som i Borås fall, leda till att konsumenter istället åker till köpcentra och handelsområden i andra kommuner, vilket leder till färre arbetstillfällen och ökad miljöpåverkan.

Borås stad behöver arbeta igenom frågan hur man på ett ansvarsfullt sätt ska agera för den framtida utvecklingen av handeln och inte minst externhandel.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se